

COICOP 2018 och nytt basår – uppdatering*

Från och med januari 2026 kommer KPI och relaterade inflationsmått att publiceras enligt en ny produktklassifikation och med ett nytt basår. De flesta detaljer kring övergången har redan beskrivits i tidigare nämndunderlag; se Morin (2024) och Morin och Ståhl (2025). I denna PM ges en kortare uppdatering samt viss ytterligare information. Nämnden välkomnas att komma med synpunkter inför det fortsatta arbetet.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bakgrund

Classification of Individual Consumption According to Purpose (COICOP) är en internationell produktklassifikation som används för att kategorisera individers konsumtionsutgifter (genom hushåll, icke-vinstdrivande organisationer och offentlig verksamhet) efter ändamål. COICOP används som grund både för de svenska KPI-beräkningarna och för det EU-harmoniserade måttet HIKP. Den nuvarande versionen kallas COICOP 1999 (eller COICOP99).

Från och med 2026 kommer en uppdaterad version av COICOP, kallad COICOP18 (COICOP 2018), att implementeras i såväl HIKP som i svenska KPI och KPIF. I samband med detta byter indexen även basår. KPI och KPIF kommer från och med 2026 att publiceras med basår 2020, istället för 1980 respektive 1987, och HIKP med basår 2025, istället för 2015.¹

* Arbetet med övergången till COICOP 2018 är delvis finansierat av Eurostat. Åsikter och synpunkter som uttrycks i denna promemoria återspeglar inte nödvändigtvis EU:s eller Eurostats ståndpunkter och vare sig EU eller Eurostat kan hållas ansvariga för dem.

¹ Med basår avses här indexbasåret, d.v.s. det år vars genomsnittliga indexvärde sätts lika med 100.

Syfte

Syftet med föreliggande PM är att ge en lägesuppdatering från arbetet med klassifikationsövergången, samt att komplettera den information som getts under tidigare nämndmöten med ytterligare detaljer.

Pågående arbete

Systemanpassningar

SCB arbetar under hösten intensivt med de mer tekniska delarna av klassifikations- och basårsmöjligheten. Ett flertal beräkningssystem måste anpassas till den nya strukturen. Inte minst uppdateringen av produktionssystemet "Pi09" och den årliga vägningskalkylen innebär ett omfattande arbete.

Publicering/leverans av historiska serier

Parallellt med ovanstående fortgår också processen med att ta fram historiska tidsserier enligt den nya klassifikationen. Preliminära data för KPI och KPIF till och med december 2024 har under sommaren publicerats i statistikdatabasen (SSD). Förutom indextal så har även länkar, vikter, förändringstal och bidrag till förändringstalen, så kallade *effekter*, publicerats.² Tillbakaräknade uppgifter för HIKP till och med juni 2025, i form av indextal och vikter, har även levererats till Eurostat.

Flera användare har under sommaren och hösten hört av sig till SCB med frågor om de nya tidsserierna, vilket bidrar till att kvalitetssäkra skattningarna. De slutliga uppgifterna för delserierna inom KPI och KPIF, inklusive data för år 2025, planeras att publiceras i början på nästa år – senast i samband med publiceringen av KPI för januari. Vid samma tillfälle planeras även de nya serierna för KPI-KS och KPIF-KS att läggas ut. Tillbakaräknade uppgifter för KPIF exklusive energi planeras att publiceras i preliminär version inom de närmaste månaderna, och i slutlig form tillsammans med övriga delserier.

² Efter diskussioner i samband med föregående nämndmöte beslutade SCB att publicera effekter med fyra decimaler. Notera dock att effekter räknas på sådant sätt att de summeras till förändringstal räknade utifrån indextal med fullt antal decimaler, medan publicerade förändringstal räknas med utgångspunkt i indextal som först avrundats till två decimaler. På grund av detta är exakt överensstämmelse mellan effekter och publicerade förändringstal inte möjlig i praktiken.

Information till användare

I övrigt arbetar SCB också med att utöka informationen om klassifikationsomläggningen till användare av statistiken.³ Jämfört med vad som idag publiceras i SSD så tillgängliggörs en del nya uppgifter i samband med övergången till COICOP18. Detta gör det troligt att även mer avancerade (inte minst internationella) användare kan komma att efterfråga viss vägledning. En form av ”teknisk användarguide”, vilken även planeras att översättas till engelska, har därför tagits fram. Ett utkast redovisas i bilaga 1.

Ytterligare informationspunkter

Tillbakaräkningsmetod för 2025

Ett nytt beslut som tagits sedan föregående nämndmöte gäller valet av tillbakaräkningsmetod för 2025. I kommunikationen med Eurostat har det framkommit att de för år 2025 föredrar en leverans av tillbakaräknade värden i enlighet med ”mikroansatsen”. Denna ansats innebär att mikrodata först omklassificeras till den nya strukturen, varefter alla delindex räknas om. För att säkerställa att totalindex överensstämmer med den tidigare serien appliceras också en ”jämkning” på mikroresultatet. (Se Morin och Ståhl, 2025, för detaljer.) Eftersom SCB hela tiden haft för avsikt att dubbelräkna 2025 för att kunna skatta effekten av klassifikationsändringen på statistiken, så är denna ansats möjlig att använda. För KPI och KPIF avser dock SCB preliminärt att använda samma tillbakaräkningsmetod för hela den historiska tidsserien, d.v.s. inklusive år 2025, av praktiska skäl men även för att det ger tillbakaräknade serier som är konsistenta över hela tidsperioden. Detta gör det bland annat enklare att uppskatta metodändringens effekt på statistiken.

Antal decimaler för HIKP:s vägningstal

En annan förändring sedan föregående nämndmöte är att SCB, efter samråd med Eurostat, beslutat att använda två decimaler för HIKP:s vägningstal för den historiska serien. Beslutet innebär att antalet decimaler blir konsistent över hela tidsperioden, då det sedan tidigare var bestämt att enbart två decimaler skulle användas från och med

³ Se exempelvis <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-ekonomiska-tendenser/priser/konsumtprisindex-kpi/produktrelaterat/aktuellt/kpi-byter-klassificering-och-basar/>.

2026. Effekten av decimaländringen på totalindex kommer att hanteras inom ramen för jämkningen, vilken därför nu får något större genomslag.

Detaljnivå för HIKP:s delindex

En annan mindre förändring för HIKP är att Eurostat efterfrågat ytterligare delindex på sexställig nivå från och med 2026. Leveransen på denna nivå ska göras på frivillig basis och SCB räknar med att kunna tillgodose Eurostats behov.⁴

KPIF exklusive energi

Preliminära tillbakaräknade serier för KPIF exklusive energi (KPIF-XE) har ännu inte publicerats i SSD. Det beror på att slutligt beslut fortfarande inte tagits om vilken metod som ska användas för tillbakaräkningen av detta mått. Valet står i princip mellan att utgå från den serie som tagits fram i samband med den övriga tillbakaräkningen, eller att göra en separat basårsomräkning av befintlig serie (med 1987=100). Fördelen med det första tillvägagångssättet är att måttet då blir konsistent med övriga tillbakaräknade serier, medan nackdelen är att det skulle ge vissa diskrepanser jämfört med nuvarande index. Beslut i frågan väntas fattas inom kort.

KPI exklusive energi

I underlaget till föregående nämndmöte förslags KPI exklusive energi ingå bland de specialaggregat som ska publiceras inom ramen för de nya serierna. SCB har sedan dess reviderat detta förslag, då användarbehovet av ett sådant mått inte bedömts vara tillräckligt stort. Det reviderade upplägget (att jämföra med tabell 3 i Morin och Ståhl, 2025) beskrivs i tabell 1 på nästa sida.

Fastställda tal och prisbasbelopp

SCB publicerar två parallella KPI-serier; ”skuggindex” och fastställda tal. Dessa skiljer sig genom att den fastställda serien aldrig revideras.

⁴ Följande detaljerade grupper efterfrågas av Eurostat (varav enbart vissa prismäts i Sverige): 01.1.1.3.1 Bread, 01.1.1.3.9 Other bakery products, 01.1.5.1.3 Olive Oil, 01.1.5.1.9 Other edible vegetable oils, 01.1.7.5.1 Potatoes, 01.1.7.5.9 Other tubers, 01.1.2.2.1 Meat of bovine animals, fresh, chilled or frozen, 01.1.2.2.2 Meat of pigs, fresh, chilled or frozen, 01.1.2.2.3 Meat of goats, lambs and sheep, fresh, chilled or frozen, 01.1.2.2.4 Meat of poultry, fresh, chilled or frozen, 01.1.2.2.5 Meat of hares and rabbits fresh, chilled or frozen, 01.1.2.2.6 Meat of horses and other equines, fresh, chilled or frozen, 01.1.2.2.7 Meat of camels and camelids, fresh, chilled or frozen och 01.1.2.2.9 Other meat, fresh, chilled or frozen.

Tabell 1: Specialaggregat och analysgrupper som publiceras fr.o.m. 2026.

Specialaggregat / Analysgrupp	KPI	KPIF	HIKP
Varaktiga varor	X	X	
Delvis varaktiga varor	X	X	
Icke varaktiga varor	X	X	
Varor (aggregat av ovanstående)	X	X	
Tjänster	X	X	
Livsmedel, alkohol och tobak		X	
Varor exkl. livsmedel, alkohol, tobak och energi		X	
Tjänster exkl. kapitalstock		X	
Kapitalstock		X	
Icke energi (aggregat av ovanstående)		X	
Energi		X	

En särskilt viktig tillämpning av de fastställda talen är beräkningen av prisbasbeloppet.

Prisbasbeloppet beräknas årligen av SCB och fastställs senare av regeringen. Beräkningen av prisbasbeloppet för år y går till så att ett ”bastal”, vilket uppgår till 36 396 kr, multipliceras med ett ”jämförelsetal” vilket beskriver prisutvecklingen mellan juni 1997 och juni år $y-1$. Jämförelsetalet beräknas utifrån serien *KPI fastställda tal (1980=100)*.

I formler kan beräkningen av prisbasbeloppet för år y beskrivas enligt följande:

$$\text{prisbasbelopp}(y) = \text{bastal} \times \text{jämförelsetal}(y),$$

$$\text{där jämförelsetal}(y) = \frac{KPI_{1980=100}^{\text{fastställda tal}}(y-1,6)}{KPI_{1980=100}^{\text{fastställda tal}}(1997,6)}$$

I praktiken har beräkningarna baserats på indextal som avrundats till två decimaler. Jämförelsetalet har vidare avrundats till fyra decimaler. Slutligen avrundas prisbasbeloppet till närmaste hundratal.⁵

Som ett resultat av basårsändringen planerar SCB att avsluta serien *KPI fastställda tal (1980=100)* efter år 2025.⁶ Från och med januari 2026

⁵ I socialförsäkringsbalken (2010:110, kapitel 2, paragraf 7) står: ”Prisbasbeloppet räknas fram genom att bastalet 36 396 multipliceras med det jämförelsetal som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni året före det som prisbasbeloppet avser och prisläget i juni 1997. Det framräknade prisbasbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.”

⁶ Indextal med basår 1980 planeras att publiceras till och med år 2030, parallellt med de nya serierna, men kommer formellt sett inte att vara ”fastställda”. Dessa indextal kommer att beräknas genom att fastställda tal med basår 2020 multipliceras med faktorn 3,3592 vartefter resultatet avrundas till två decimaler.

kommer istället en serie med *KPI fastställda tal (2020=100)* att tas fram. För att prisbasbelopp för år 2027 och senare ska kunna beräknas utifrån fastställda tal så måste index i den nya serien relateras till ett jämförbart index för juni 1997.

SCB avser från och med 2027 års prisbasbelopp att basera beräkningen av jämförelsetalet på index för juni år $y-1$ enligt den nya fastställda serien och ett "ombasat" indextal för juni 1997. Det ombasade indextalet tas fram genom att nuvarande fastställda serie räknas om så att dess genomsnittliga värde under år 2020 är lika med 100. I praktiken kan justeringen uppnås genom att ett "omräkningstal" tillförs beräkningen av jämförelsetalet enligt följande:

$$\text{jämförelsetal}(y) = \text{omräkningstal} \times \frac{KPI_{2020=100}^{\text{fastställda tal}}(y-1,6)}{KPI_{1980=100}^{\text{fastställda tal}}(1997,6)}$$

$$\text{där omräkningstal} = \frac{\sum_{m=1}^{12} KPI_{1980=100}^{\text{fastställda tal}}(2020,m)}{1200}$$

SCB avser att avrunda omräkningstalet till fyra decimaler, vilket ger värdet 3,3592. Jämförelsetalet kommer i sin tur, precis som tidigare, att avrundas till fyra decimaler. Slutligen kommer prisbasbeloppet även fortsättningsvis att avrundas till närmaste hundratal.

Skattning av klassifikations- och basårsändringens effekt på statistiken

Som nämnts ovan planerar SCB att dubbelräkna indextal för samtliga månader under 2025. De parallellberäknade serierna kommer sedan att användas för att analysera klassifikations- och basårsbyttets effekt på statistiken. Nedan diskuteras tänkt upplägg för denna analys.

I fortsättningen används följande beteckningar: $I_{2025,m}$ betecknar ett index (2020=100) som tagits fram med "direkt metod", d.v.s. i enlighet med hur beräkningarna är tänkta att genomföras från och med år 2026. $I_{2025,m}^*$ betecknar i sin tur ett index som tagits fram med en modellbaserad "makroansats", d.v.s. i enlighet med hur tillbakaräknade värden till och med december 2024 tagits fram (jämför Morin och Ståhl, 2025). Slutligen använder vi $I_{2025,m}^{**}$ för ett index som tagits fram utifrån en "mikroansats", d.v.s. motsvarande den metod som kommer att användas för att räkna HIKP-index för år 2025.

Givet ovanstående tre typer av index så kan årsförändringar räknas på tre olika sätt, både för 2025 och 2026. Dessa listas i tabell 2 på nästa sida. (Motsvarande princip kan även appliceras på månadsförändringen i januari.)

Tabell 2: Möjliga sätt att räkna årsförändringar för 2025 och 2026.

År	Formel	Beskrivning
2025	$100 \times \left(\frac{I_{2025,m}}{I_{2024,m}^*} - 1 \right)$	Årsförändring inklusive den metodeffekt som uppstår vid övergång från makroansats till direkt räknade index.
	$100 \times \left(\frac{I_{2025,m}^*}{I_{2024,m}^*} - 1 \right)$	Årsförändring exklusive metodeffekt. (Bägge indextal har räknats med makroansatsen.)
	$100 \times \left(\frac{I_{2025,m}^{**}}{I_{2024,m}^*} - 1 \right)$	Årsförändring inklusive den metodeffekt som uppstår vid övergång från makroansats till mikroansats.
2026	$100 \times \left(\frac{I_{2026,m}}{I_{2025,m}} - 1 \right)$	Årsförändring exklusive metodeffekt. (Bägge indextal har räknats med direkt metod.)
	$100 \times \left(\frac{I_{2026,m}}{I_{2025,m}^*} - 1 \right)$	Årsförändring inklusive den metodeffekt som uppstår vid övergång från makroansats till direkt räknade index.
	$100 \times \left(\frac{I_{2026,m}}{I_{2025,m}^{**}} - 1 \right)$	Årsförändring inklusive den metodeffekt som uppstår vid övergång från mikroansats till direkt räknade index.

SCB avser preliminärt att ta fram de olika typerna av förändringstal på totalnivå (KPI, KPIF och HIKP), för specialaggregat (KPI och KPIF) och för analysgrupper (KPIF), inklusive KPIF-XE. Genom att jämföra resultaten med varandra kan klassifikations- och basårsändringens effekt på statistiken uppskattas.

En skattning av metodförändringens effekt på årsförändringen månad m år 2026, för KPI, KPIF eller HIKP *totalt*, kan beräknas som:

$$100 \times \left(\frac{I_{2026,m}}{I_{2025,m}^*} - \frac{I_{2026,m}}{I_{2025,m}} \right) = 100 \times \left(\frac{I_{2026,m}}{I_{2025,m}^{**}} - \frac{I_{2026,m}}{I_{2025,m}} \right) \quad (1)$$

Måttet kan tas fram ”i realtid”, d.v.s. i samband med att index för månad m år 2026 beräknas. (Eftersom jämkning används både i mikro- och makroansatsen, så ger vänster- och högerled i formel (1) samma resultat på totalindexnivån.)

Motsvarande beräkningar kan även göras för undergrupper. I detta fall kan dock de två olika jämförelserna ge olika resultat (då jämkning enbart gjorts på totalnivån). Den vänstra jämförelsen torde då vara mest intressant att titta på för KPI och KPIF, medan den högra är mest relevant för HIKP.

Förutom ovanstående huvudsakliga effektmått så kan det för KPI och

KPIF:s del under år 2025 även vara intressant att titta på följande typ av jämförelse, åtminstone på totalnivån:

$$100 \times \left(\frac{I_{2025,m}}{I_{2024,m}^*} - \frac{I_{2025,m}^*}{I_{2024,m}^*} \right)$$

Till skillnad från formel (1) så kan detta mått tas fram för hela året redan i början av 2026. Det avser att svara på frågan: "Vilken effekt hade klassifikations- och basårsändringen fått på statistiken om den hade införts redan år 2025?"

För HIKP:s del kan möjligen följande jämförelse också vara relevant att titta på för vissa undergrupper:

$$100 \times \left(\frac{I_{2025,m}^{**}}{I_{2024,m}^*} - \frac{I_{2025,m}^*}{I_{2024,m}^*} \right)$$

Den fråga som besvaras här är: "Vilken effekt hade valet av en mikro-ansats för år 2025, jämfört med om samma tillbakaräkningsmetod hade använts för hela den historiska serien?"

Slutligen kan ytterligare en typ av mått tas fram för att få specifik information om effekten av eventuella justeringar i nivåer och/eller beräkningsmetoder hos Nationalräkenskaperna. För detta ändamål kan index för 2025 beräknas genom att direkt räknade produktgruppsindex vägs samman med modellskattade vägningstal. Genom att ta hänsyn även till detta index så bör effekten av justeringar som gjorts hos Nationalräkenskaperna kunna isoleras från övriga metodeffekter.

Vad kommer att synas i effektmåttet?

Målet med den jämförelse som görs i formel (1) är att denna ska kvantifiera den sammanlagda effekten av klassifikationsbytet på statistiken. Följande komponenter antas kunna bidra till den totala effekten:

Aggregeringseffekter: I de nya serierna tas produktgruppsindex fram per elementär produktgrupp (EPG). Dessa står inte alltid i en ett-till-ett-relation med de grupper som används i den befintliga beräkningsstrukturen. Eftersom aggregering inom en produktgrupp normalt sett görs geometriskt, medan aggregering av produktgrupper till högre aggregat sker aritmetiskt, så kan skillnaden i produktgruppsdefinitioner påverka slutresultatet. Detta gäller både KPI/KPIF och HIKP, men för KPI och KPIF tillkommer dessutom effekten av att separata månads- och årslänkar tas fram på EPG-nivån. En relaterad aspekt är också att

användningen av så kallade ”underproduktgrupper” skiljer sig något mellan den gamla och den nya beräkningsstrukturen.

Effekter av justeringar hos Nationalräkenskaperna: Vissa justeringar i de underlag som används för vägningstalsberäkningarna kan få något olika genomslag i de två klassifikationerna, vilket kan bidra till att öka skillnaden mellan gammal och ny serie.

Imputeringseffekter: Även imputeringar påverkas av att produktgruppsstrukturen ändras. Detta gäller både de imputeringar som kompenserar för bortfall och de så kallade ”säsongsimputeringarna” som används för produkter som anses vara utanför säsong. (Inför klassifikationsövergången har en översyn av användningen av säsongsimputeringar gjorts.)

Jämknings effekter: Även jämkningen kan ge upphov till mindre skillnader för vissa länkar; se Morin och Ståhl (2025) för detaljer.

Avrundningseffekter: Kedjade indexserier kan också skilja sig på grund av ändrade avrundningsprinciper (jämför Morin och Ståhl, 2025).

Vad kommer *inte* att synas i måttet?

Inte alla effekter av klassifikations- och basårsförändringen kommer kunna fångas upp av formel (1). Detta beror delvis på att den parallellberäkning som genomförs under år 2025 inte kommer att kunna inkorporera samtliga detaljer. Bland annat skulle det vara alltför resurskrävande att skatta om alla hedoniska modeller för kläder och skor med utgångspunkt i den nya strukturen. Det finns också exempel på fall där tidigare underproduktgrupper av praktiska skäl kommer få leva kvar i den nya strukturen under 2025, trots att de ska tas bort inför 2026. Slutligen kan det inte uteslutas att vissa av Nationalräkenskapernas justeringar kan ha påverkat KPI:s vägningstal redan under 2025, inklusive den nya seriens modellskattade vägningstal.

Utöver ovanstående mer tekniska detaljer så gäller även att enbart skattningar av prisförändringar mellan december 2024 och månad m år 2025 kommer att tas fram dubbelt. Modellskattade produktgruppsindex kommer därmed att behöva ingå som komponenter i KPI och KPIF:s månadslänkar både under år 2026 och 2027, och även i årslänkarna som avser år 2024 och 2025. Vägningstalen för dessa länkar kommer emellertid att baseras på direkta beräkningar, d.v.s. på material som Nationalräkenskaperna tagit fram i enlighet med den nya klassifikationen. Under övergångsperioden 2026–2027 kommer alltså KPI och KPIF bygga på en kombination av direkta och modellskattade uppgifter, vilket komplicerar analysen av metodeffekter. Först 2029

beräknas årsförändringar i KPI och KPIF helt och hållet på direkt framtaget underlag. För HIKP:s del är processen renare och 2027 blir det första år som årsförändringar baseras på enbart direkta skattningar.

Korgeffekt 2026 och framåt

SCB:s metod för att räkna en så kallad ”korgeffekt” innebär att hypotetiska förändringstal beräknas under antagande om att priserna för alla ingående produktgrupper varit oförändrade sedan december föregående år (för månadstakten i januari) respektive samma period föregående år (för årstakten).⁷ Korgeffekten beräknas en gång per år och redovisas i en särskild promemoria; se exempelvis SCB (2025a). I och med övergången till COICOP18 är ett par mindre förändringar planerade i denna beräkning och publikation, vilka beskrivs nedan.

Vi fokuserar här på korgeffekten på årstakten, eftersom korgeffekten på månadstakten i januari utgör ett specialfall (jämför bilaga 2). För att beskriva det praktiska beräkningsförfarandet noterar vi först att en månadslänk för en viss produktgrupp för månad m år y normalt sett beräknas med följande formel (se SCB, 2025b, för detaljer);

$$I_{y-2}^{y,m} = \frac{P_{y-1,12}^{y,m} \times R_{y-2,12}^{y-1,12} \times R_{y-3,12}^{y-2,12}}{\frac{1}{12} \sum_{n=1}^{12} R_{y-3,12}^{y-2,n}} \quad (2)$$

där $P_{y-1,12}^{y,m}$ betecknar ett icke-reviderat index för prisutvecklingen mellan december föregående år och månad m år y , och $R_{y-1,12}^{y,m}$ motsvarande reviderade index.

En imputerad motsvarighet till formel (2) där priset antagits oförändrat jämfört med månad m år $y-1$, fås genom att ersätta $P_{y-1,12}^{y,m}$ i formel (2) med följande imputerade värde, där $I_{2020}^{y,m}$ betecknar index med basår 2020=100:

$$\widetilde{P_{y-1,12}^{y,m}} = \frac{I_{2020}^{y-1,m}}{I_{2020}^{y-1,12}} = \dots = \frac{P_{y-2,12}^{y-1,m}}{P_{y-2,12}^{y-1,12}}$$

Den imputerade månadslänken kan skrivas:

$$\widetilde{I_{y-2}^{y,m}} = \left[\frac{P_{y-2,12}^{y-1,m} \times R_{y-3,12}^{y-2,12}}{\frac{1}{12} \sum_{n=1}^{12} R_{y-3,12}^{y-2,n}} \right] \times \left[\frac{R_{y-1,12}^{y-1,12}}{P_{y-2,12}^{y-1,12}} \right] \quad (3)$$

⁷ Metoden infördes 2020 efter diskussioner under KPI-nämndens möte nr 6 den 23 maj 2019. I bilaga 2 ges en beskrivning av korgeffekten. Dokumentet utgör ett utkast till en uppdaterad version av befintligt fördjupningsdokument från 2022; <https://www.scb.se/contentassets/265e6544e51a4d2b89066173ee59d999/beskrivning-av-korgeffekten.pdf>, och är tänkt att publiceras på produktsidan i februari 2026.

Den första komponenten i formel (3) representerar prisutvecklingen mellan år $y-2$ och månad m år y under antagandet om oförändrade priser sedan månad m år $y-1$, medan den andra komponenten fångar effekten av de revideringar som gjorts i föregående års decemberindex.

Från och med 2026 kommer korgeffekten för KPI och KPIF att beräknas genom att månadslänkar imputeras i enlighet med formel (3), varefter förändringstal beräknas på vanligt sätt. För att separera ut den del av korgeffekten som beror på revideringar i föregående års decemberindex så kommer även ett parallellt mått att räknas där den imputerade månadslänken istället ges av:

$$\widehat{I}_{y-2}^{y,m} = \left[\frac{P_{y-2,12}^{y-1,m} \times R_{y-3,12}^{y-2,12}}{\frac{1}{12} \sum_{n=1}^{12} R_{y-3,12}^{y-2,n}} \right]$$

Skillnaden mellan dessa två mått ger en skattning av effekten av revideringarna.

Ovanstående beräkningsmetod innebär en mindre förändring gällande hur revideringar i föregående års produktgruppsindex beaktas i korgeffekten. Jämfört med nuvarande metod så bör den nya beräkningen ge en mer korrekt skattning av revideringarnas effekt för månaderna januari till och med november. Förändringen påverkar dock inte värdet av korgeffekten på årstakten i december, och därmed inte heller den på månadstakten i januari (vilket torde vara det viktigaste måttet för de flesta användare).

Liksom de senaste åren planerar SCB framöver att i den årliga promemorian redovisa korgeffekter för KPI, KPIF och KPIF exklusive energi. Dessa effekter kommer att redovisas för årets samtliga månader. Preliminärt kommer även HIKP att läggas till i analysen.⁸

Effekten av de revideringar som gjorts i föregående års produktgruppsindex kommer inte att särredovisas i promemorian, men kan kommenteras i de fall den sticker ut. Bidrag till korgeffekten från olika COICOP-aggregat kommer inte heller de att särredovisas från och med 2026. (Måtten bedöms som svårtolkade och SCB:s bedömning är att de inte alltid innehar ett tydligt informationsvärde för användare.) En bidragsanalys kommer dock fortfarande att tas fram internt, både uppdelat på COICOP och på specialaggregat och analysgrupper, och

⁸ Korgeffekten för HIKP kan räknas genom att länken för månad m år y ersätts med en imputering av samma typ som ovan, varefter årsförändringstal beräknas. Eftersom basåret för HIKP från och med 2026 kommer att vara 2025=100, så kan vi i detta fall skriva imputeringen som: $\widehat{P}_{y-1,12}^{y,m} = \frac{I_{2025}^{y-1,m}}{I_{2025}^{y-1,12}} \cdot$

resultaten kan därmed komma att redovisas eller kommenteras i promemorian i enskilda fall.

Korgeffekter för de tillbakaräknade serierna

För de användare som är intresserade av skattningar av korgeffekten kan det vara värdefullt att ha tillgång till längre tidsserier. Idealt vore om det gick att beräkna korgeffekter för det tillbakaräknade materialet enligt samma metod som kommer att användas från och med 2026. Detta är dock inte möjligt för KPI och KPIF, då produktgruppsindex med bas i december föregående år inte tagits fram för de tillbakaräknade serierna – varken i icke-reviderad eller reviderad form. En delvis modellbaserad och ”partiell” korgeffekt, vilken inte fångar effekten av revideringar som gjorts i föregående års decemberindex, kan emellertid tas fram baserat på de tillbakaräknade månads- och årslänkarna. Förutom att revideringseffekten inte blir synlig i detta mått, krävs att beräkningarna utgår från någon form av antagande kring hur prisutvecklingen sett ut bakåt i tiden för elementära produktgrupper som är nya för ett visst år. (Normalt sett baseras detta antagande på de reviderade produktgruppsindexen, men dessa finns alltså inte framtagna för den tillbakaräknade serien.) Ett rimligt antagande, vilket vi använder nedan, torde vara att utgå från att en ny produktgrupp innan den introducerades i korgen följt samma prisutveckling som motsvarande COICOP-aggregat.⁹

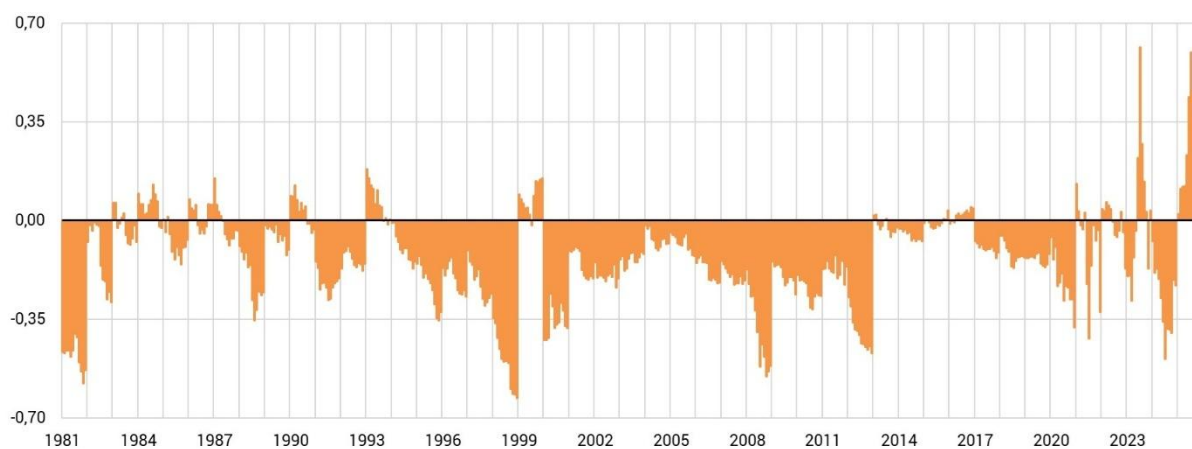
För de tillbakaräknade seriernas tidigaste år (för KPI och KPIF) måste beräkningen anpassas till det faktum att en annan indexkonstruktion användes före år 2005.¹⁰ Återigen måste också antaganden göras om prisutveckling bakåt i tiden för produktgrupper som är nya för året. Liknande antagande måste också göras för HIKP.¹¹

I figur 1–3 redovisas resultatet av en beräkning av (den partiella) korgeffekten för de tillbakaräknade serierna, i enlighet med beskrivningen ovan.

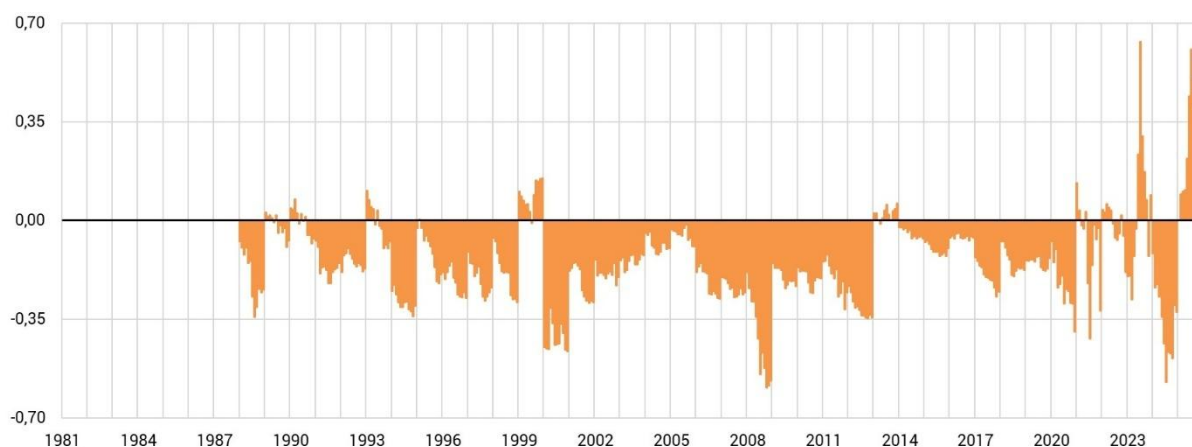
⁹ I KPI och KPIF gäller att införandet av en ny produktgrupp år y alltid innebär att reviderade produktgruppsindex för år $y-2$ och $y-1$ måste imputeras för att samtliga länkar ska kunna beräknas. Det vanligaste tillvägagångssättet – vilket även är i linje med ett underlag till KPI-nämnden från 2003 (Ribe, 2003) – är att basera denna imputering på prisutvecklingen i ett närliggande aggregat. Antagandet vi gör här är alltså i linje med detta förfarande. För HIKP krävs inga imputeringar vid införandet av nya produktgrupper, men motsvarande antagande behöver ändå göras för att kunna beräkna en korgeffekt.

¹⁰ Vi går inte igenom detaljerna för den tidigare indexkonstruktionen här. För närmare information hänvisas exempelvis till de referenser som ges i bilaga 1.

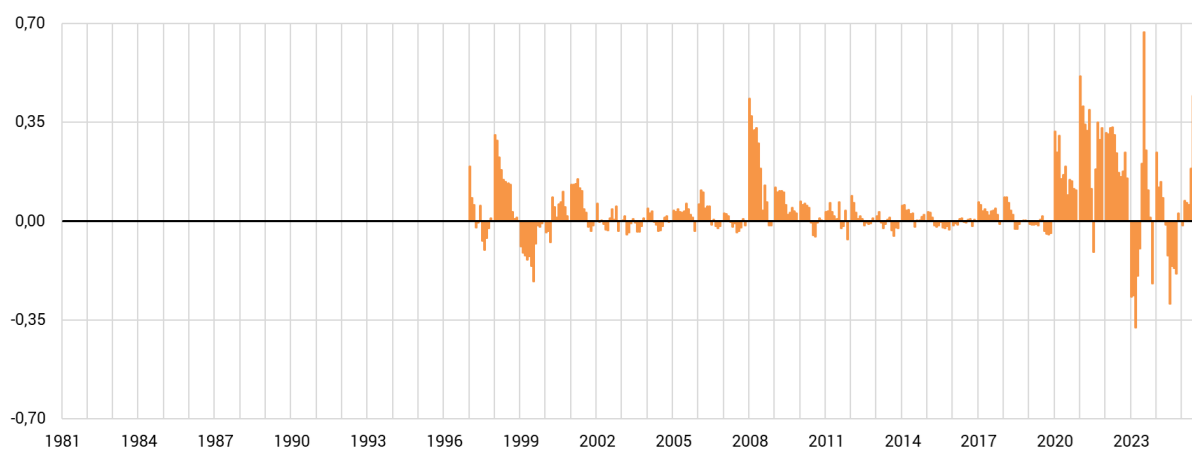
¹¹ För HIKP:s del kommer motsvarande antagande även att behöva göras för år 2026 och framåt.

Figur 1: Skattade korgeffekter på årstakten i KPI, tillbakaräknade serier, 1981–2025.

Figur 2: Skattade korgeffekter på årstakten i KPIF, tillbakaräknade serier, 1988–2025.

Figur 3: Skattade korgeffekter på årstakten i HIKP, tillbakaräknade serier, 1997–2025.

Frågor till nämnden

Nämnden inbjuds att ha synpunkter såväl på de frågor som lyfts i promemorian som på andra aspekter av klassifikations- och basårsbytet.

Referenser

Morin, H. (2024). "Publiceringsaggregat i KPI fr.o.m. 2026 (korrigerat 2025-01-20)." PM till nämnden för KPI, sammanträde nr 18 den 22 maj 2024.

Morin, H. och Ståhl, O. (2025). "COICOP 2018 och nytt basår i KPI och relaterade inflationsmått." PM till nämnden för KPI, sammanträde nr 20 den 22 maj 2025.

Ribe (2003). "Operationalisering av ny indexkonstruktion för KPI efter KPI-utredningen." PM till nämnden för KPI, sammanträde nr 219 den 10 juni 2003.

SCB (2025a). "Korgeffekten 2025." <https://www.scb.se/contentassets/97802676325b491084cab5956b0b4912/korgeffekten-2025.pdf> (hämtat 2025-10-13).

SCB (2025b). "Statistikens framställning – Konsumentprisindex 2025." <https://www.scb.se/contentassets/97802676325b491084cab5956b0b4912/korgeffekten-2025.pdf> (hämtat 2025-10-13).